

Herstel van rechtszekerheid op niet-vitale vakantieparken vraagt landelijke regie

Herstel van rechtszekerheid op niet-vitale vakantieparken vraagt landelijke regie

De woningcrisis in Nederland is inmiddels structureel. Honderdduizenden mensen wachten op een passende woning. Tegelijkertijd woont een grote, maar vaak vergeten groep mensen al jarenlang permanent op recreatieparken – in veel gevallen op parken die allang niet meer functioneren als toeristisch gebied. Deze zogenoemde niet-vitale vakantieparken zijn stilzwijgend veranderd in woonwijken, maar juridisch blijven zij hangen in een grijs gebied. Permanente bewoning wordt op veel plekken gedoogd, terwijl actieve handhaving structureel is uitgebleven. Bewoners leven daardoor in onzekerheid, zonder rechtsbescherming, terwijl zij vaak al tien, twintig jaar of langer op dezelfde plek wonen.

Deze situatie is maatschappelijk, ruimtelijk en bestuurlijk onhoudbaar. De instructie van Mona Keijzer om onder voorwaarden permanente bewoning toe te staan, was een eerste stap in de goede richting. Maar deze stap is niet voldoende. Zolang de verantwoordelijkheid wordt afgeschoven naar gemeenten, zonder heldere landelijke kaders en sturing, blijven verschillen in aanpak en interpretatie bestaan. Er ontstaat rechtsongelijkheid, frustratie en bestuurlijke stilstand. Daarom moet de regie terug naar het Rijk.

Erken het gewoonterecht en stop met uitstel

In feite is er op veel van deze parken sprake van een vorm van gewoonterecht: langdurig en maatschappelijk aanvaard gebruik, waarbij overheden bewust hebben afgezien van handhaving en bewoners in goed vertrouwen hun bestaan hebben opgebouwd. Deze bewoners hebben geïnvesteerd in hun woning, in hun leefomgeving en in hun gemeenschap. Zij zijn geen "overtreders", maar slachtoffers van bestuurlijk uitstelgedrag. Het is onrechtvaardig dat zij na al die jaren nog steeds niet kunnen rekenen op basale zekerheden zoals inschrijving in de BRP of hypotheekmogelijkheden.

Bovendien is het van cruciaal belang te onderstrepen dat deze maatregel géén nieuwe mensen toevoegt aan de woningmarkt. Het gaat hier om mensen die er al wonen. Zij vormen dus géén extra druk op de toch al overbelaste woningvoorraad. Wat deze maatregel wél doet, is het formaliseren van een feitelijke situatie en het wegnemen van rechtsonzekerheid – iets waar elk rechtvaardig overheidsbeleid naar zou moeten streven.

Transformatie met visie: niet-vitale parken worden woonparken

De noodzaak om niet-vitale recreatieparken te transformeren naar volwaardige woonwijken is helder. Deze parken hebben geen toeristische toekomst, kennen vaak een verouderde infrastructuur, en vormen in hun huidige status een onduidelijke categorie in het ruimtelijke domein. Door deze gebieden planologisch aan te wijzen als

transformatielocatie, kan op relatief korte termijn extra woonruimte worden gecreëerd – zonder grootschalige nieuwbouwprojecten of aantasting van natuur.

Tegelijkertijd pleiten wij ervoor dat bewoners de keuzevrijheid behouden. Zij moeten kunnen kiezen tussen recreatief gebruik of permanente bewoning, afhankelijk van hun situatie en behoefte. Permanente bewoning moet dan worden vastgelegd in een perceel gebonden beschikking: een juridisch bindend recht dat aan het perceel is gekoppeld en overdraagbaar is, zodat er ook bij verkoop of erfenis duidelijkheid bestaat over de woonstatus. Dit bevordert transparantie, rechtszekerheid en marktwerking.

Gemeenten kunnen dit niet alleen – landelijke regie is cruciaal

Hoewel maatwerk per locatie nodig blijft, is het onhoudbaar om deze opgave bij gemeenten te laten zonder centrale regie. Veel gemeenten hebben noch de capaciteit, noch de politieke wil of bestuurlijke rust om dit vraagstuk voortvarend aan te pakken. Sommige wachten al jaren op landelijke duidelijkheid, andere voeren inconsequent handhavingsbeleid. De huidige versnippering werkt verlamdend. Daarom moet het Rijk nu de regie nemen en zorgen voor:

- Een landelijke inventarisatie van niet-vitale recreatieparken;
- Duidelijke juridische kaders voor transformatie;
- Versnelling van bestemmingsplanprocedures voor herbestemming naar wonen;
- Financiële en juridische ondersteuning aan gemeenten voor uitvoeringskracht;
- Richtsnoeren voor het gebruik van perceel gebonden beschikkingen;
- Eerbiediging van het feitelijk gebruik en bescherming van bestaande bewoners.

Conclusie: nu doorpakken, niet uitstellen

Permanente bewoning op niet-vitale parken is geen incident meer, maar een maatschappelijk fenomeen. Deze bewoners verdienen duidelijkheid, bescherming en perspectief. De woningnood vraagt om realistische oplossingen. Door het legaliseren en structureren van bestaande bewoning op parken waar recreatie geen toekomst meer heeft, slaan we drie vliegen in één klap: we creëren juridische en maatschappelijke orde, erkennen het vertrouwen van burgers, en benutten bestaande bebouwing op verantwoorde wijze.

Wat ontbreekt, is politieke wil en landelijke regie. Daarom roepen wij het kabinet op om dit dossier niet langer over te laten aan lokale verschillen, maar nationaal de leiding te nemen. Tijd voor duidelijkheid. Tijd voor rechtvaardigheid. Tijd voor actie.